



december '72

Kunstwerk van de maand

Het afgebeelde kunstwerk is gedurende de maand december geëxposeerd in de schilderijenzalen van het Centraal Museum, Agnietenstraat 1 (buslijn 2 en 12)

ABRAHAM BLOEMAERT

(1564-1651)

De aanbidding der herders,
doek, ca. 1620

166,5 x 200 cm

Geschenk door bemiddeling
van het Comité

„125 jaar Centraal Museum”,

1964

Inv.nr. 14281

Ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van het Centraal Museum werd door bemiddeling van het Comité „125 jaar Centraal Museum” in 1964 dit schilderij van Abraham Bloemaert, voorstellende „De aanbidding van de herders” als geschenk aangeboden.

Bloemaert, die meerdere schilderijen met het Kerstgebeuren als onderwerp op zijn naam heeft staan, moet dit bijzonder fraaie werk in zijn rijpere periode, ca. 1620, vervaardigd hebben. Hij had zich toen blijvend in Utrecht gevestigd, waar hij in 1611 als meester en in 1618 als deken van het Sint Lukasgilde vermeld wordt.

In tegenstelling met vele van zijn tijdgenoten had Abraham Bloemaert Italië niet bezocht.

Op zestienjarige leeftijd vertrok hij evenwel naar Parijs, waar hij o.m. in de leer ging bij Hieronymus Francken. Vóór Bloemaert in 1583 naar Utrecht terug keerde, had hij ook het kunstcentrum te Fontainebleau bezocht, waar in dit internationaal milieu ook een aantal Italiaanse kunstenaars werkzaam waren. Zonder twijfel heeft hij daar de invloed ondergaan van de Italiaanse kunst, die op de eerste plaats tot uiting komt in de belichting in zijn werk.

Hoewel het geheel van de voorstelling theatraal aandoet is een zekere intieme huiselijkheid niet te ontkennen. Deze rustige sfeer komt vooral tot uiting in het groepje dat zich rondom het Christuskind heeft gevormd. Het kindje, gelegen op een bundeltje stro dat bedekt is met een helder witte linnen doek, wordt fel belicht en hierdoor sterk geaccentueerd. Op deze wijze wordt het goddelijk Kind het centrum van de compositie. Rechts knielt in aanbiddende houding Maria, de ogen op de pasgeborene gevestigd. Een afstraling van de lichtgloed weerspiegelt zich in haar gelaat. In alle nederigheid knielt links de door het kind aangekeken knappe blonde jonge herder. Achter hem knielt Jozef, de armen vaderlijk beschermend gespreid. In tegenstelling tot de geïdealiseerde Maria verschijnt Jozef als een zuiver menselijk figuur. Op de achtergrond zijn de herders voorgesteld, stuk voor stuk raak getypeerd en, evenals alle andere figuren meer plastisch weergegeven, waarbij de stofuitdrukking op een meesterlijke wijze behandeld is. De kleurenbehandeling van het geheel is bijzonder fraai en genuanceerd en spreekt de toeschouwer op een directe manier aan.

Zonder twijfel kan de „Aanbidding van de herders” van Abraham Bloemaert als een bijzonder merkwaardig meesterwerk van deze kunstenaar worden beschouwd.

Het afgebeelde doek wordt geëxposeerd samen met dokumentatie over de recente restauratie en het daarmee verband houdend kunsthistorisch onderzoek.